

BE-A0518_113842_115532_DUT

Archief van de Abdij van Park

Het Rijksarchief in België
Archives de l'État en Belgique
Das Staatsarchiv in Belgien
State Archives in Belgium

This finding aid is written in Dutch.

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF:	3
Raadpleging en gebruik	4
Voorwaarden voor de raadpleging.....	4
Voorwaarden voor de reproductie.....	4
Taal en schrift van de documenten.....	4
Geschiedenis van archiefvormer en archief	5
Archiefvormer.....	5
Archief.....	6
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN	7
Archief van de abdij van 't Park.....	7
I. Algemeen.....	7
A. Oorkondenschat.....	7
B. Cartularia.....	8
C. Privileges en vrijstellingen.....	8
D. Leden van de abdij.....	8
E. Briefwisseling.....	9
F. Varia.....	9
II. Goederen, inkomsten en lasten.....	10
A. Algemeen.....	10
B. Per plaats.....	12
9428 - 20577 Bossut. 1605-1793.....	12
9429 - 9431 Korbeek-Lo.....	12
9436 - 9437 Lubbeek.....	13
9440 - 9443 Pont-à-Celles.....	13
C. Algemene rekeningen.....	14
D. Leengoederen, cijzen en renten.....	14
E. Belastingen.....	15
F. Tienden.....	15
G. Pastoorsinkomsens.....	16
H. Varia.....	16

Beschrijving van het archief:

Naam archiefblok:

Abdij van Park

Periode:

1129-1796

Archiefbloknummer:

BE-A0518.1774

Omvang:

- Laatste inventarisnummer: 9480
- Omvang geklasseerd: 1.8 m

Archiefbewaarplaats:

Rijksarchief te Leuven

Raadpleging en gebruik

VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

De archiefstukken zijn vrij raadpleegbaar.

VOORWAARDEN VOOR DE REPRODUCTIE

Voor de reproductie gelden de voorwaarden in tarieven van toepassing in het Rijksarchief.

TAAL EN SCHRIFT VAN DE DOCUMENTEN

De stukken zijn in het Nederlands, Frans en Latijn.

Geschiedenis van archiefvormer en archief

ARCHIEFVORMER

De stichting van de norbertijnerabdij van Park in Heverlee gebeurde in 1129 onder impuls van Godfried I met de Baard, hertog van Lotharingen. Hij gaf de opdracht aan Walter, abt van de Sint-Martinusabdij te Laon, om samen met enkele van zijn religieuzen een nieuw klooster op te richten. Na drie jaar was dit voltooid en ging de communautiteit met 12 leden van start. Hierbij verkozen ze een van hen, Simon van Saint-Martin, tot abt. In 1131 bekrachtigde Alexander van Gulik, bisschop van Luik, de stichting en in 1139 bevestigde diens opvolger Albero II de bezittingen en privileges van de nieuwe abdij; in 1153 plaatste Frederik Barbarossa, keizer van het Heilig Roomse Rijk, de gemeenschap onder zijn bescherming en die van zijn vazal, de hertog van Brabant.

De abdij speelde een belangrijke rol in het religieuze leven. Zowel de nabijgelegen norbertinessenpriorij van Gempe als die van Sint-Catharinadal te Oosterhout ressorteerden onder haar spiritueel gezag. Daarnaast waren verschillende leden actief in de zielzorg als pastoor in Korbeek-Lo, Heverlee, Kortrijk-Dutsel, Haacht, Sint-Joris-Winge, Sint-Pieters-Rode, Tervuren, Nieuwrode, Werchter, Wakkerzeel, Tremelo, Archennes en Pont-à-Celles. De abten zelf vervulden diverse belangrijke functies. Ze zetelden in de Staten van Brabant en speelden een belangrijke rol binnen de Brabantse circarie, waartoe Park behoorde. In 1607 werd abt Drusius door de aartshertogen aangesteld om de Leuvense universiteit te visiteren; in 1673 kreeg met Libertus de Paepe een van zijn opvolgers dezelfde taak toegewezen.

Door de vele privileges die de abdij genoot, slaagde ze erin een uitgebreid patrimonium te verwerven, wat haar tot één van de rijkste religieuze instellingen van de Zuidelijke Nederlanden maakte. De gemeenschap bezat, naast heel wat ander onroerend goed, refuges in Leuven, Mechelen, Nijvel, Tienen, Sint-Truiden, Vilvoorde en Brussel en pachthoeves in Bertem, Blanden, Heverlee, Lubbeek, Pont-à-Celles, Willebringen, Huldenberg, Melsbroek, Stokkel, Werchter, Tervuren, Zoutleeuw, Bunsbeek en Archennes. Daarnaast waren er gronden in Wilderen, Grazen, Winksele, Holsbeek, Kerkom, Messelbroek, Neerlanden, Nossegem, Sint-Pieters-Rode, Runkelen, Zichem, Vossem,...De abdij genoot de volledige tienden in Pont-à-Celles, Korbeek-Lo, Haacht, Heverlee, Houwaart, Wakkerzeel en Werchter, en een gedeelte ervan in Lubbeek, Oppem, Rotselaar en Sint-Pieters-Rode. Van bij haar stichting beschikte de instelling over het bezit van de heerlijkheid van Vinkenbosch nabij Leuven. Ze bezat cijnsgoederen in Archennes, Blanden, Sint-Margriete-Houtem, Hoegaarden, Lubbeek, Sint-Joris-Winge, Scherpenheuvel, Stokkel, Deurne, Vossem, Bunsbeek, Winksele, Willebringen en Leuven. In 1786 bracht dit alles op jaarbasis 43410 gulden op. Hiertegenover stonden 41057 gulden aan uitgaven. De instelling telde op dat moment 27 (interne) religieuzen, met inbegrip van de abt, en 35 personeelsleden.

Nadat abt Simon Wouters zich weigerde te schikken naar het edict van Jozef II dat de

abdijen verplichtte religieuzen, die geen theologische opleidingen hadden genoten, naar het Leuvense Seminarie-Generaal te sturen, werd de instelling op 4 maart 1789 een eerste keer opgeheven. Bij de Brabantse Omwenteling een jaar later slaagde de gemeenschap erin terug te keren. Op 1 februari 1797 werd de instelling echter opnieuw opgeheven. De abdijgebouwen werden verkocht en kwamen via een zekere Evrard Tops uit Luik uiteindelijk opnieuw in handen van de religieuzen terecht. Die zouden in 1836 de abdijsamenleving heroprichten.

ARCHIEF

Het rijke archief van de Parkabdij is relatief ongeschonden bewaard gebleven en berust voor het grootste gedeelte ter plaatse. Toch bezit ook het Rijksarchief een niet onbelangrijk aantal documenten, waaronder enkele charters en een cartularium uit de 18de eeuw. Deze stukken werden in de loop van de 19de en 20ste eeuw verworven. Het merendeel hiervan werd in 1922 door Alfred d'Hoop in zijn inventaris van het Brabants Kerkarchief opgenomen. Ze werden in 2001 naar het nieuwe Rijksarchief in Leuven overgebracht.

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen

ARCHIEF VAN DE ABDIJ VAN 'T PARK

I. ALGEMEEN

A. OORCONDENSCHAT

- 9384 /1** Nota op perkament die de stichtingen, verleend door Godefried I, graaf van Leuven, en andere Brabantse heren gedurende de eerste jaren van het bestaan van de abdij, vermeldt. 1129. 1 charter
- 9384 /2** Akte waarbij Amelric, aartsdiaken van Luik, verklaart de abdij in het bezit te stellen van de kerk en de tienden van Celles. 1162-1164. 1 charter
- 9384 /3** Bul van tegenpaus Victor IV die het bezit van de kerk en de tienden van Celles door de abdij bevestigt. 1164. 1 charter
- 9384 /4** Akte waarbij Filips, abt van Park, meldt dat Jan van Traulée met toestemming van Jan van Rotge 60 bunder land te Traulée heeft geschonken aan de abdij. 1171-1190. 1 stuk
- 9384 /5** Bul van paus Alexander III die het bezit van de kerk en van de tienden van Celles door de abdij bevestigt. 9 oktober 1177. 1 charter
- 9384 /6** Akte van Albert, aartsdiaken van Luik, die het proces tussen de abt van Park en kanunnik Hugo van Harving betreffende de kerk van Celles beslecht. 1178. 1 stuk
- 9384 /7** Vonnis dat het geschil tussen de abdijen van Nizelles en Park betreffende het bezit van tienden, geheven op de uiterste grenzen van Pont-à-Celles en van Buzet, beslecht. 1220. 1 stuk
- 9384 /8** Akte waarbij Arnold, heer van Rotselaar, afziet van zijn aanspraak op het bezit van de novale tienden te Haacht en betreffende de benoeming van pastoor aldaar. 28 juni 1235. 1 stuk

-
- 9384 /9** Akte waarbij Willem van Hoeleden erkent dat enkele goederen gelegen te Hoeleden, Bunsbeek, Linter en [Sint-Margriete]-Houtem de abdij toebehoren. 1289. 1 stuk
- 9384 /10** Akte waarbij Abasalon Films [?] goederen gelegen in Honsem schenkt. 1290. 1 charter
- 9384 /11** Akte waarbij Hendrik van Morsstede een molen te Broek overdraagt aan de abdij. 13 juni 1305. 1 charter
- 9384 /12** Akte waarbij de abdij twee stukken grond in Hoegaarden verpacht aan Gilles Box. 13 maart 1419. 1 charter
- 9384 /13** Akte waarbij een rente berustende op goederen van pachthof 'Het Tiendhof' gelegen te Houwaart [?] wordt geschonken. 1391. 1 stuk
- 9385** B. CARTULARIA
Cartularium. [18e eeuw]. 1 deel
- 9386** C. PRIVILEGES EN VRIJSTELLINGEN
Afschriften van bullen en privilegebrieven. [s.d.]. 1 omslag
- 9387** Afschrift van een bul die de kloosters in de Nederlanden vrijstelt van visitatie door buitenlandse oversten. 1552. 1 katern
- 9388** D. LEDEN VAN DE ABDIJ
Statuten en reglementen. [s.d.]. 1 pak
- 9389** Vonnis uitgesproken door de vice-deken van het Sint-Romboutskapittel te Mechelen in de zaak tussen de abdij van Park en de schuldeisers van de sterfhuis van kanunnik Arnoldus van Tuldel. 1545. 1 stuk

-
- 9390** Reglement voor de provisoryen. 1654. 1 stuk
- 9391** Lijst van geestelijken van de abdij, met korte levensbeschrijving. 1730.
- 9392** Lijst van persoonlijke goederen van abt Simon Wouters. 1789. 1 stuk
- 9393** E. BRIEFWISSELING
Briefwisseling tussen de abt van Park en de andere norbertijnerabdijen. [16de-18de eeuw]. 1 pak
- 9394** Briefwisseling tussen administrator Cattoir en de Algemene Regeringsraad, de Rekenkamer,... 1785-1790. 1 omslag
- 9395** F. VARIA
Stukken betreffende de norbertijnerorde. [16de-18de eeuw]. 1 pak
- 9396** Lijst van de oversten van de orde vanaf de oprichting. 1 stuk
- 9397** Convocatie van de prelaten van de orde om een nieuwe vicaris te verkiezen. 1642. 1 stuk
- 9398** Statuten van het tijdelijk kapittel, gehouden in de abdij van Park. 1620. 1 deel
- 9399** Statuten van de eerste diocesane synode van Mechelen. 1574. 1 omslag
- 9400** Dossier inzake de tussenkomst van de abten van de orde ten gunste van het aartsbisschoppelijk seminarie. 1611. 1 omslag
- 9401** Raadplegingen van professoren theologie en canoniek recht, advocaten,... in kerkelijke zaken betreffende de norbertijnerorde. [16de-18de eeuw]. 1 pak
- 9402** Overzicht van de parochies bediend door norbertijnen. [s.d.]

1 stuk

- 9403** Verzoek betreffende een religieus van Drongen die klaagde over een slechte behandeling, dat werd doorgegeven aan de abt van Park. 1611. 1 katern
- 9404** Varia. [16de-18de eeuw]. 1 omslag.

II. GOEDEREN, INKOMSTEN EN LASTEN

A. ALGEMEEN

- 9405** Manuaal van de inkomsten uit goederen. 1508. 1 omslag
- 9406** 'Manuel du maître d'hotel', met overzicht van inkomsten uit pachten te Sint-Pieters-Rode, Duras, Grazen, Zoutleeuw, Runkelen, Tienen, Attenhoven, Neerlanden en Landen. 1759. 1 deel
- 9407** Manuaal van de inkomsten uit pachten. 1751-1759. 1 deel
- 9408** Manuaal van de inkomsten uit pachten. 1778-1796. 1 deel
- 9409** Manuaal van de inkomsten uit pachten, huur, renten,... 1791-1796. 1 deel
- 9410** Manuaal van de inkomsten uit goederen en renten. 1794-1796. 1 deel
- 9411** Staat van de inkomsten van pachthoven, landen, weiden, bossen, vijvers,... [18de eeuw]. 1 omslag
- 9412** Manualen van de inkomsten uit graan. 1592-1593. 2 delen
- 9413** Rekeningen van de inkomsten uit graan. 1474-1511. 3 katernen
- 9414** Rekeningen van de infirmerie. 1531-1537. 1 omslag

-
- 9415** Goederenoverzicht. [17de eeuw].
1 deel
- 9416** Staat van goederen, renten en inkomsten van de abdij, opgesteld naar aanleiding van de benoeming van abt Généré. 1762.
1 omslag
- 9417** Staat van goederen, renten en inkomsten van de abdij, opgesteld naar aanleiding van de benoeming van abt Nysmans. 1793.
1 omslag
- 9418** Duplicaat van de staat van goederen, inkomsten en uitgaven, bezorgd aan de regering. 1787.
1 omslag
- 9419** Duplicaat, met bijlagen, van de staat van goederen, inkomsten en uitgaven, bezorgd door de officiaal van de Rekenkamer aan de regering. 1789-1790.
1 pak
- 9420** Duplicaat van de staat van goederen, inkomsten en uitgaven, bezorgd aan de administratie der Domeinen. 1795.
2 katernen
- 9421** Fragmenten van staten van goederen en van rekeningen. [17de-18de eeuw].
1 pak
- 9422** Stukken betreffende aankoop van gronden bestemd voor de oprichting van de refuge in het stadspark van Brussel. 1779.
1 omslag
- 9423** Stukken betreffende de openbare verkoop van de refuge te Brussel. 1789.
1 omslag
- 9424** Inventaris, met bijlagen, van de meubels, zilverwerk, boeken,... gevonden in de refuge. 1789.
1 pak
- 9425** Lijst van de schilderijen die zich in de abdij van Park bevonden bij haar afschaffing. [Eind 18de eeuw].
1 katern
- Plattegrond van de abdij. 1681.

-
- 9426** B. PER PLAATS
Bertem. Pachten. [18de eeuw].
1 omslag
- Bertem en Leefdaal. Figuratieve kaarten van goederen.
- 9427** Binkom. Dossier inzake een grondrente. [17de eeuw].
1 omslag
- 9428** *9428 - 20577 BOSSUT. 1605-1793.*
Pachten. 1605-1793.
2 stukken
- 20577** Pacht van een stuk grond door leden van de familie Minet. 1793.
1 stuk
- 9429** *9429 - 9431 KORBEEK-LO.*
Proces tussen de erfgenamen van Willem de Angelis en de armenmeesters.
1617.
1 omslag
- 9430** Goederen. [17de eeuw].
1 deel
- 9431** Pachten en varia. [18de eeuw].
1 omslag
- 9432** Heverlee. Pachten. [18de eeuw].
1 omslag
- Heverlee. Figuratieve kaarten van goederen. 1652-1654.
- 20362** Heverlee. Figuratieve kaart van de weiden genaamd 'Het Heverleebroek'.
1652.
1 stuk
- 9433** Huldenberg. Pachten. [18de eeuw].
1 omslag
- 9434** Kerkom. Pachten. [18de eeuw].
1 omslag

-
- 9435** Leuven. Pachten. [18de eeuw].
2 katernen
- 9436** *9436 - 9437 LUBBEEK.*
Pachten. [18de eeuw].
1 omslag
- 9437** Proces-verbaal van de verkoop van nationale goederen te Lubbeek, Neerlanden en Nieuwrode. [Eind 18de eeuw].
1 omslag
- Figuratieve kaarten van goederen. 1659-1664.
Kaarten van de boerderij van Heerendeele. 1653-1654.
- 9438** Neerlanden. Pachten. [18de eeuw].
1 omslag
- Neerlanden. Figuratieve kaart van goederen. 1651-1656.
- 9439** Nossegem. Pachten. [18de eeuw].
1 omslag
- 9440** *9440 - 9443 PONT-À-CELLES.*
Pachten. 1731-1751.
1 omslag
- 9441** Afpaling van gronden gelegen onder de jurisdictie van Traulée. 1759.
1 omslag
- 9442** Opmetingen van goederen. 1759.
1 katern
- 9443** Inventaris van bewijzen, pachten en documenten m.b.t. de goederen van de abdij. 1789.
1 stuk
- 9444** Sint-Pieters-Rode. Pachten. [18de eeuw].
2 stukken
- 9445** Sint-Joost-ten-Node. Pacht van een huis gelegen buiten de Leuvense Poort. 1787.
1 omslag

-
- 9446** Vossem. Pachten. [18de eeuw]. 1 omslag
- 9447** Willebringen. Pachten. [18de eeuw]. 1 omslag
- Figuratieve kaarten van verschillende eigendommen gelegen te Tervuren, Vossem, Wezemaal, Holsbeek, Rotselaar, Sint-Joris-Winge, Goetsenhoven, Hakendover,....
- 9448** Verschillende pachten. [18de eeuw]. 1 pak
- 9449** Manuaal van de inkomsten van de hoeve te Corriaux en van goederen en tienden te Pont-à-Celles, Luttre en Hériamont. 1642-1653. 1 deel
- 9450** Verkoop van goederen, aanplakbiljetten, orderbriefjes,... [Eind 18de eeuw]. 1 pak
- 9451** Verkoop van goederen. 1794. 1 stuk en 1 katern
- 9452** Overzicht van verkochte goederen. [Eind 18de eeuw]. 1 omslag
- 9453** Verkoop van hout. 1791-1792. 1 omslag
- 9454** Goederen. Varia. [17de-18de eeuw]. 1 omslag
- 9455** Kwitanties. [15de-17de eeuw]. 1 omslag
- 9456** C. ALGEMENE REKENINGEN
Algemene rekeningen. 1419-1552. 3 pakken
- 9457** D. LEENGOEDEREN, CIJNZEN EN RENTEN
Cijnsboek te Sint-Pieters-Rode. 1492. 1 deel

-
- 9458** Manuaal van de heerlijke cijzen te Sint-Pieters-Rode en omgevingen, plus enkele verheffingen en de overeenkomst, in 1532, met de plaatselijke heer, betreffende de benoeming van schepenen. 1532-1660. 1 deel
- 9459** Cijnsboek. 1782-1785. 1 deel
- 9460** Rentebewijzen. [17de eeuw]. 1 omslag
- 9461** Rentebewijzen. [18de eeuw]. 1 pak
- 9461 /2** Rentenbewijzen. [18de eeuw]. 1 pak
- 9462** E. BELASTINGEN
Dossier inzake de geheven belastingen in de heerlijkheid van Traulée te Pont-à-Celles. 1590-1605. 1 omslag
- 9463** Stukken betreffende herendiensten en belastingen die de abdij verschuldigd was aan de Warandemeester van Brabant. 1649. 1 omslag
- 9464** F. TIENDEN
Overeenkomst betreffende de tienden op gronden gelegen tussen Celles en Gouy. 1618. 2 stukken
- 9465** Overzicht van de tienden van Ormendaal te Korbeek-Dijle. [18de eeuw]. 1 omslag
- 9466** Verpachting van de tienden van Heverlee. 1759. 1 omslag
- 9467** Pacht van de tienden te Pont-à-Celles, Luttre en Hériamont. 1729-1747. 1 omslag
- 9468** Beschrijving van de tienden op bossen gelegen in Sint-Pieters-Rode en Lubbeek. [17de-18de eeuw].

1 pak

- 9469** Manuaal van de inkomsten van de tienden. 1791-1796.
1 deel
- Figuratieve kaarten van de tienden van Traulée (Pont-à-Celles) en van Korbeek-Lo. 1612, 1653.
- 9470** G. PASTOORSINKOMSENS
Haacht. 1757.
1 stuk
- 9471** Heverlee. 1759.
1 omslag
- 9472** Jezus-Eik. 1757.
1 stuk
- 9473** Sint-Pieters-Rode. 1782.
1 katern
- 9474** Wakkerzeel. 1757.
1 stuk
- 9475** Sint-Joris-Winge. 1759-1760.
1 omslag
- 9476** H. VARIA
Dossier inzake het Oldenklooster 'In de Marne' (Friesland). [16de eeuw].
1 omslag
- 9477** Dossier inzake het Sint-Gerlachklooster te Houthem (Nederland-Limburg).
[17de eeuw].
1 omslag
- 9478** Dossier inzake de abdij van Mariënweerd te Beesd (Gelderland). [16de-17de eeuw].
1 omslag
- 9479** Testament van Johanna Absoloens, weduwe van Louis de Marneffe. 1531.
1 stuk
- Afschrift van de " Monita secreta S. J."

